Ч. 84 (11.052). Львів, субота 16. квітня 1927 Poczta opłacona ryczałtem. Рік XLV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячна: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Розятрена рана.

Львів, 15. квітня 1927.

Національне питання, що в розвитку національних рухів — від 50-тих років минулого століття починаючи — в передвоєнній добі доходило до кульмінаційної точки, підчас світової війни найшлося на порядку актуальности. Кличі про самоозначення народів, яких вислозом між іншим були Вільсонівські тези, намагалися практично підійти до національної квестії, розгалуженої на низку окремих питань. Війна і голошені у воєнному періоді обома воюючими бльоками визвольні кличі подавали надії, що ліквідація воєнного пожару завершиться і ліквідацією національного гніту, усуне панування одного народу над другим. Та післявоєнні трактати, накидувані „побідниками", майстровані дипльоматами старої школи, замісць загоїти ятриву рану національного гніту — ще більше її розятрили. Національну квестію вирішено тільки частинно й однобоко, наділюючи привілеями одні народи і в гегенну ще більшого поневолення стручуючи інші. Особливо новоповсталі „національні" держави виявили крайну пажерливість і ненаситність. Таким чином у рямках нових або побільшених „освободженими" територіями „національних" держав на европейському континенті, як: Чехословаччина, Польща, Румунія й Югославія — найшлися в спожаління гідному становищі дроби або поважні територіяльні відломи народів на правах обезправнених.

Єдиним плястром, яким світові можновладці бажали заліпити ятриву рану поглибленого національного поневолення, став додатковий трактат про тзв. охорону національних меншостей. Та вже в дуже короткому часі виявилося, що той плястер не має найменшої лічничої сили, що він тієї рани не лише не закриває, але своїм брудом ще більше розятрює. Трактат про охорону національних меншостей по своїм розмірам, змісті й інтенціям обхоплював тільки дійсні національні меншости, атериторіяльні, розсіяні в менших або більших скупченнях як острівці в чужому морі. Тимчасом той трактат у висліді захватництва молодих пажерливців став теоретично правною базою істнування нераз великих територіяльних національних відгалужень, як нпр. українців у Польщі, Румунії й Чехословаччині, Білорусинів у Польщі, німців у Чехії і т. і. Таким чином трактат про охорону національних меншостей став в дійсности кожухом на кого іншого шитим, став плястром, що закриває тільки невелику частину рани, спричинюючи ще глибше і доскульніше її розятрювання. З другого боку молоді пажерливці, що поклали свої підписи на тому трактаті, що зобовязувалися його здійснювати, почувають себе ображеними „міжнародньою кураторією" і—або зовсім його не виконують, або здійснюють його тільки в дрібному розмірі і то тільки у відношенні до дійсних (розсіяних) меншостей, звичайно на основі сусідської взаімности. Великі територіяльні національні відломи — у висліді міжнародньої дбайливости і політики захватних держав—найшлися в положенні крайно обезправнених, на становищі паріїв і гельотів, як предмет постійної експериментації, під тиском деморалізаційних і денаціоналізаційних перегонів пануючих.

Тому й не диво, що національна квестія у післявоєнній добі стала ще більше поплутаною, ще дразливішою, ще глибше розятреною раною, не диво, що вона перетворилася в постійне джерело істнуючих і наростаючих конфліктів.

Свідомість ваги і значіння національної квестії часом проявляється, хоч неясно і непевно, навіть у тих, що самі є спричинниками її постійного розятрювання. От недавно навіть звязана з деякими польськими урядовими колами, варшавська „*Epoka*" теоретично здає собі справу з ваги національного питання.

„Навіть досі найслабше національно освідомлені народи—пише вона—будяться з летаргу і бажають організуватися самостійно: бо не хочуть далі бути пасивною жертвою великодержавницької політики чужих правлінь. На велику скалю відбувається той процес на величезних просторах англійських доміній, на меншу, однак в енергійному темпі, серед польських меншостей в Німеччині (*sic!*), серед народів на східних землях річипосполитої, в Румунії, Югославії й інших державах. Польське громадянство повинно заняти в тій справі, непомірно для нас важній, постійне й означене становище, тим більше, що з огляду на змінчивість правлінь, а як донедавна інспірованих шовіністичними елементами, справа перейшла в стан запальний, що безнастанно погрожує вибухом хуртовини і невдоволення"...

Очевидно, польське громадянство, до якого апелює „Е п о к а", і не лише громадянство, але і його керманичі, чільні представники, не виключаючи — так сказатиб — найсвітліших з них, зовсім не здають собі справи зі значіння національного моменту та його вибухової сили. Не здають собі справи в свойому засліпленні чи надмірній самопевности й ті, що є офіціяльною еманацією громадянства, не здають собі справи й польські правителі, ні вчорашні, ні нинішні. Чи треба пригадувати польську політику у відношенні до непольських народів на протязі останніх восьми літ, а тим більше на протязі історичного істнування Польщі? Чи треба пригадувати страшні потрясаючі спустошення в ділянці політичній, культурній та економічній? Зайва річ! Робили ми це вже нераз, а зрештою є це загально відомі річи, які кожний українець безпосередньо відчуває на собі, бачить їх на кожному кроці. Можемо тільки ствердити, що наше поневолення в порівнанні з передвоєнним є без сумніву важче, страшніше і всестороннІше. Можемо навіть ризикувати твердження, що взагалі наші історики не стрінули такого сумаричного поневолення на протязі всього нашого історичного істнування. Навіть татари після нападів і спустошень зберігали за нашим народом широку внутрішно автономію, навіть старошляхетська Польща не вміла так широко розтягати метод поневолення, навіть безцеремонний царат не зумів так основно здавлювати життя українського народу, як це бачимо нині, як переживаємо на нас самих. Бо коли царат поборював нас безпощадно під оглядом політичним і культурним, то давав відповідний еквівалент в економічній ділянці. Не значить це, що царат не грабив України. Ні, він висмоктував скарби і плоди української землі, але одночасно давав спромогу жити, розростатися щонайменше фізично. Зате тут, на заході поневолення і погноблення дійшло справді до кульмінаційної точки, особливо в Польщі і в Румунії.

Пореволюційний уряд мар. Пілсудського заповів великі і глибокі зміни в національній політиці. Небавом мине рік від хвилі цього самочинного „розщедрення" травневих революціонерів. І щож цей рік приніс гнобленим і неволеним? Які зміни помітили ми в урядовій політиці Польщі у відношенні до „чужоплемінців"?

Хтось може сказати, що ніяких змін непомітно, що все остало по старому, що в Пілсудськім покутує дух Ґрабського і т. і. Правда, основних змін немає, однак за той час наступили дві зміни, одна ніякої, а друга більшої ваги, що свідчать про деякий „поступ" травневих" революціонерів. В чомуж він виявляється?

По-перше в тому, що уряд марш. Пілсудського, зберігаючи в повній основі і силі екстермінаційно-денаціоналізаційні осяги доби Ґрабських, Вітосів і тов. в ділянці національної політики, посередньо починає студіювати національну квестію і в тому напрямку субвенціонує „Інститут для національних розслідів" з його органом „*Sprawy narodowościowe*". Очевидно, поруч теоретичних студій, ведених кількома публіцистами й послами, а розрахованих на кілька десяток літ, ця установа *pro foro externo* має служити доказом поважного і джерельного трактування національної проблєми та її всесторонности.

По-друге в розторощуванні національно-емаципаційних політичних організацій „чужоплемінців" чи то шляхом цілого ланцюга репресій й насаджування при допомозі диспозиційних фондів поодиноких міністерств розкладово деморалізаційних „партій", які одночасно підноситься до рівня „офіційних" репрезентацій „чужоплемінців", особливо українців і білорусинів.

Так в дійсности представляються ті „зміни", які по суті є тільки вивернениям того самого кожуха на другий бік.

Ясно, що це тільки ускладнює національну квестію, створює труднощі народній політиці еманципаційних організацій, роздрібнює їх творчі сили, але не приносить і не може принести ніякої користи польській політиці. Бо, як твердить „*Epoka*", навіть найслабше національно освідомлені народи хочуть організуватися самостійно і „не хочуть бути пасивною жертвою великодержавної політики чужих правлінь". А щож говорити про великий український нарід, який глибоко відчуває своє пониження і знає своє місце під сонцем? Чи безпечно перетягати струну, чи доцільно розятрювати вже й так ятриву рану,— над тим повинні подумати ті, що найшлися в посіданні влади і сили та надуживають її для цілей низьких і негідних.

Ф. Ф.

Краєвий З'їзд Союза Українок у Львові.

Як ми вже своєчасно донесли, відбувся у Львові в днях 8 і 9. ц. м. у кімнатах „Бесіди" краєвий зїзд „Союза Українок".

Зїзд відкрила голова Союза п. О. Ш е п а р о в и ч е в а і вказавши на ціль зїзду, предложила порядок дня та візвала до вибору президії. — До президії З'їзду увійшли: п. В е с о л о в с ь к а зі Стрия і п. Т и м к е в и ч е в а з Коломиї. На провідницю (технична президія) вибрали збори п. Шепаровичеву.

Відтак приступлено до обговорення справ обнятих порядком дня. П. П а в л и к о в с ь к а виголосила о р г а н і з а ц і й н и й р е ф е р а т. З реферату ми довідалися, що в краю істнує коло 60 кружків в тім і кружки на Волині, що між централею і кружками нема ще тісного організаційного звязку, так, що про повстання деяких нових кружків централя довідується щойно з ґазет. Далі подає референтка до відома, що на зїзді є представниці 54-х кружків і що волинські кружки оправдали неприсутність. Обговорює, з якими трудностями бореться централя в організаційній праці. Централя не має відповідного льокалю, ані машини до писання, ані потрібних фондів. В минулім році прибутки каси виносили не цілих 200 золотих, а видатки 355 зол.!! Причиною цього є те, що Союз веде свою працю спільно і згідно з „Просвітою" і „Рідною Школою", так, що майже $^{9}/_{10}$ праці Союза ведеться в рямцях цих товариств. Говорила дальше про працю на полі організації діточих садків, практичних курсів і кооперації. Вказала на недостачу популярних рефератів і про часопис „Жіночу Долю" що дотепер старається заступити цю прогалину в жіночому русі. Висказала ще й інші побажання, які знайшли сконкретизований вислів у слідуючих, зїздом принятих резолюціях:

1) Зїзд висказує побажання, щоби Виділ Союза Українок: а) змінив дотеперішний статут в і д е о л ь о ґ і ч н і м і організаційнім напрямі — і б) вибрав комісію для виготовлення статута; 2) Щоб зїзди Союза відбувати тільки раз до року, а не 2 рази як дотепер і то о с і н ю; 3) Щоби Союз виготовив спис книжок фемінiстичного змісту; 4) Щоби Союз виготовив зразкові реферати фемiністичного змісту і 5) того самого роду популярні реферати для сіл. 6) Зїзд вирішив, щоб чистий дохід з одної з жіночих імпрез присвятити на уладження канцелярії у Львові. Опісля слідували справоздання з місця. Окрім звітів, що наспіли почтою (з Волині), складали звіти на Зїзді слідуючі кружки: Бучач (Боцюркова), Дрогобич (Мудрицька і Волощак), Коломия (Тимкевич і Крушельницька), Самбір (Баранецька), Ст. Самбір (Тхорикова і Дашова), Сянік (Ябудова), Чортків (Олеськова), Станиславів (Ковальська і Сопеницька), Мостиська (Паламарчукова), Сокаль (Рінецька і Хрущева), Перемишль (Шматерова і Гринякова), Рава Руська (М. Мосорова), Радехів (Селезінкова і Гарасимякова), Угерсько (Михайлюк і Курило), Стрий (Весоловська і Фільваркова), Миколаїв (Домбчевська), Золочів (Стойкевич), Солотвина (Купровська), Збо-рів (Куликова і Стефанівська), Яворів (Паврова), Розділ (Якубовська), Копичинці (Томашівська, Савчаківна, Вигнанська і Бондаруківна), Калуш (Микласевич), Львів Кружок Галли Барвінок (Кравцівна), Левандівка (Панькова). По звітах з місця збори висказали кружкам на Волині та пні Кисілевській редакторці „Жіночої Долі" в Коломиї подяку за висилання привіти. Опісля п. Д о н ц о в а виголосила реферат про сільсько-господарську школу в Угерцях

Виннявських. В рефераті обговорила історію фундації і дотеперішні заходи Союзу Українок, щоб урухомити в Угерцях школу домашнього господарства. Референтка предложила слідуючі, принятї потім Зїздом резолюції.

Річний зїзд делегаток зафілійованих і скорпорованих жіночих товариств, що зєднані в „Союзі Українок“ у Львові, з дня 9. і 10. квітня 1927 р.: 1) одобрює дотеперішню працю виділу „Союзу Українок“ у Львові в напрямі вибудування сільсько-господарської жіночої школи в Угерцях ни вських; 2) завзиває все українське жіноцтво, а особливо наших сестер за морем підтримати це корисне діло; 3) з радістю приймає до відома головство п. Константини Малицької і погоджується на створення Ширшого і Тіснішого Комітету. (До Ширшого Комітету може ввійти кожня Українка, що зобовяжеться дати а о зібрати на ту ціль пять американських долярів до кінця 1927. До Ширшого Комітету входять жінки доручені нашими повітовими жіночими організаціями, які дають запоруку, що словом і ділом будуть вести пропаганду для успішного переведення тієї справи до кінця. Зосібна мають вони обовязок улаштовувати жіночі анкети і віча, присвячені популяризації школи. Гроші пересилати на щадничу книжечку кредитового т-ва „Дністер“ ч. 13920.) та призначує до Комітету Праці пп. Кисілевську Ольгу редакторку „Жіночої Долі“, І. Павликовську та М. Донцову (адреса Ком. Праці Львів Рутовського 22.) з правом кооптації в порозумінні зі „Союзом Українок“; 4) рішає, що кожне жіноче товариство обовязане бодай один прибуток з якоїсь своєї імпрези віддати на цілі вибудування жіночої сільсько-господарської школи в Угерцях Виннявських.

Другий день конгресу розпочала п. Селезінкова з Радехова своїм знаменитим і вичерпуючим рефератом „Про діточі садки“. Виходячи зі заложення, що виховання молодого українського покоління мусить відбуватися в національному дусі, референтка обговорила дуже докладно значіння діточих садків, їх організацію і завдання (програму). Реферат цей, що викликав велике зацікавлення між учасниками, буде на загальне побажання опублікований окремою книжкою.

По дискусії над тим рефератом ухвалено такі резолюції: І. Зїзд делегаток філій Союзу Українок у Львові, відбутий 9. IV. 1927 взиває все українське жіноцтво, щоби приступило негайно до засновування дитячих садків по селах і містечках, працювало над успішним розвитком тієї нашої найнижчої, але найважнішої школи, та стояло непохитно на сторожі строго національного виховання в тих садках.

ІІ. Зібране на зїзді жіноцтво, що є представництвом усіх жіночих українських організацій, горячо поручає жіночому кружкові Ганни Барвінок, щоби в порозумінні зі Союзом Українок отворив школу для фахової підготовки садівничок.

Відтак пані Павликовська виголосила реферат про кооперацію. Референтка поставилася негативно до творення окремих жіночих кооператив і вказала українській жінці місце в загально-національній кооперативній організації. По рефераті зїзд приняв таку резолюцію:

Зїзд делегаток кружків С. У. взиває все українське жіноцтво до масової участи в кооперації.

По ухваленні ще декількох резолюцій, що мають більше характер директив для Виділу в організаційних справах, покінчено наради. На зїзді відпав реферат фемінїстичний, себто ідеольогічний з причини недиспозиції референтки.

На церковні теми.

З приводу одного епископського розпорядку.

Станиславівський владика видав в останньому числі своїх „Епархіяльних Відомостей“ розпорядок, щоби в часі одного року перевести будівельні зміни всіх церков в епархії. Розпорядок має бути виконаний під загрозою, що на випадок його невиконання владика не позволить відправляти в церкві богослуження.

Яка причина такого розпорядку? Владиці залежить на тому, щоби світські люди не входили в часі богослуження у вівтар і не стояли там. Епископський розпорядок зміряє до того, щоби двері з т. зв. брацької захристії не виходили на вівтар, тільки на ту частину церкви, що є перед іконостасом, а тому необхідно їх перебудувати, або пересунути іконостас, де це можливе. По думці розпорядку має це бути виконане „хотяйби з великими коштами“ протягом одного року.

В розпорядку такі вказівки: а) або цілий іконостас разом з престолом (де це можливе) посунути в глиб вівтаря, щоби двері з захристії опинилися перед іконостасом; б) або „діяконські двері по стороні перехідної захристії посунути без нарушення іконостасу в глиб вівтаря так, щоби вихід захристії був перед тими діяконськими дверми, спрямований на церкву; віддалення між діяконськими дверми й іконостасом, треба зашалювати дошками і помалювати; в) або пробити бічну стіну захристії там де звичайно стоїть бічний престіл, та зробити тут двері; г) або таки „забудувати другу переходову захристію, з котрої двері мають виходити впрост на церкву“.

Коли говорити про цей розпорядок то треба передовсім поінтересуватися його причиною. Причина вгорі подана. Ініціятиву станиславівського владики в тому напрямі, щоби у вівтарі точніше довкруги вівтаря не стояли жінки та всякі „вищі чини“ села до жандармів і їх „пань“ включно, треба повитати. Бо всі ті „вищі“ навіть споріднені з духовними (по крові) „чини“ можуть безпечно і вигідно стояти чи сидіти і в церкві між усіми вірними, отже перед вівтарем. Часом довкола вівтару уставиться по наших сільських церквах такий шпалір почесної „компанії“, що тільки й на нього звертають увагу вірні, а не на відправу. Тому викорінювання такого недоброго звичаю треба направду повитати.

Інша річ ті засоби боротьби з небажаним явищем, яких ужив станиславівський владика. Чи в нинішніх часах та відносинах під силу кожній парохії взятися за перебудову іконостасу і вівтаря або дверей — сумніваємося. А що того, чи з уваги на архітектонічні причини направду всюди можлива буде перебудова, або добудова, або вибивання нових дверей по церквах — в це ми теж сумніваємося. Нема в нас сумніву і щодо того, чи в випадках, де така перебудова навіть можлива, вдасться її перевести саме в часі одного року? На нашу скромну думку вистарчив би сам розпорядок про те, що в часі богослуження не сміють входити до вівтаря і стояти біля нього ніякі непокликані особи, не виключаючи і „найвищих сільських чинів“ чи споміж інтелігенції чи споміж усякого „чиновництва“. Очевидно, що такий розпорядок провести в життя не так важко, бож залежить це від пароха, який є господарем церкви. Наші духовники і без розпорядку повинніб у тому напрямі перевиховувати всіх своїх вірних. Бож слушно говориться в розпорядку, що вистоювання посторонніх людей у часі богослуження за вівтарем „є противне повазі святого місця а для вірних знов потягає за собою споуфалення з вівтарем і найсв. Евхаристією, а для самого священика спричинює духовне розсіяння“.

Погоджуючися з потребою викорінити описаний дивний і незрозумілий навик, не можемо ніяк погодитися з тим, щоби на те треба було аж перебудовувати церкви, обтяжувати в нинішніх важких часах непотрібними видатками церковні громади та вводитити тим самим напруження між парохами та вірними. Очевидно, що це останнє використає для себе все хтось третій, як не сектант, то інший оборонець „покривджених“ церквою парохіян. Думаємо, що в нинішніх часах вносити фермент в життя релігійних українських громад, зєднаних біля греко-католицьких церков, щонайменше недоцільно.

Пастир.

Щоби правді не було кривди.

З нагоди статтей дир. Р. Ґамчикевича.

Розглядаючи статтю п. Романа Гамчикевича п. з.: „За права нашої школи“ II. в „Ділі“ ч. 58. з 16./3. 1927, в якій він зачепив і діяльність Кружка „Рідної Школи“ в Коломиї з останнього місяця минулого року, а зокрема торкнувся письменної анкети в справі урядової мови в середніх школах кружка, переведеної між його членами та батьками шкільної молоді, Старшина кружка ствердила на своєму засіданні 23./3. 1927, що вся стаття побудована на хиткій підставі.

Треба жалкувати, що п. Р. Г-ич не був на загальних зборах кружка 28./11. 1926. до самого кінця, бо наслідком того він не зрозумів тенденції загальних зборів, спричинених між ін. і його директорською діяльністю в приватній гімназії „Р. Ш.“ в Коломиї, та мусів у своїх замітках послугуватися надмірно „оптимістичним“ звідомленням зі зборів, поміщеним у „Покутському Слові“ з 15./12. 1926, і правдоподібно приватними інформаціями.

Тому то вийшло таке, що п. Р. Г-ич у своїх висновках, пороблених на основі звідомлення, що, мовляв, „всі бесідники були тої думки, що Р. Ш. мусить бути й остати дійсно рідною, що тому новий Виділ, в порозумінні з Гол. Управою, повинен доложити всіх зусиль, щоб „Рідній Школі“ як найскорше привернено зрабовані Грабським права“ як також із резолюції, поставленої п. І. Мог-им, розминувся з правдою. Тому нехай прийме до відома факт, що більшість бесідників, не уступаючи принціпіально з вимогів повної націоналізації рідної школи, на практиці полишала нововибраній старшині вільну руку, розуміючи надзвичайну скомплікованість справи з урядовою мовою, тимбільше, що саме на школах кружка почасти вже скропилося (за гріхи тих, що робили експеримент із непідготованим матеріялом); отже до ніякого рішення, яке якнебудь вязалоб руки новій Старшині, не прийшло. До такого рішення й не могло прийти, бо новообрана Старшина заявила устами голови недвозначно, що на випадок наложення на неї невиконального обовязку, вона з місця складає вручені їй мандати. Таким чином докори п. Р. Г-ча на адресу Старшини що найменше не оправдані. Старшина складається з людей, що є вповні свідомі відвічальности за всі свої поступки, знає свої права й обовязки дуже добре і зберігає їх, оглядаючися постійно тільки на добро повіреної інституції.

Оця саме вимога: добро школи, подиктувала Старшині розіслати своїм членам і батькам шкільної молоді наведені письменні запити. До того приневолив Старшину факт, що: 1) розпорядок Гол. Управи в справі урядової мови з наслідком вимкових умовин, серед яких повертається наше культурне, а з тим і шкільне життя в „конституційно-демократичній“ Польщі, не знайшов практичного пристосування в ніякій середній школі, крім коломийських (заміти п. Р. Г-ча проти того розпорядку річеві й оправдані).

2) Головна Управа на всі представлення фатальних наслідків свого розпорядку переданії її також на письмі як votum части ни членів старої Старшини кружка у відписі протоколу дня 3/10 26 вперто мовчала, розкладаючи руками, й тою оригінальною тактикою зневолювала людей на місцях самим шукати виходу з тієї сліпої вулиці, а члени Управи говорили (неофіціяльно!) „робіть, як знаєте“.

3) Опінія загальних зборів від впливу (осуджених п. Р. Г-чем) демагогів (до речі: які інакше говорили про ту справу приватно перед зборами на одинці, і інакше *coram publico* — очевидячки для придбання потрібного капіталу...) не висказалася виразно, чого вона хоче, обмежуючись загальниками (навіть резолюція п. І. М-ого при всій рішучости ними оперувала!).

ҐАЛАКТІОН ЧІПКА.

Соборний фейлетон.

Так богато тем дає нинішнє життя для фейлетоніста, що він хіба що третє використує і подає до загального відома.

Вийдеш рано до міста, маючи вже тему в голові чи в кишені (фейлетоністи нічого більше в кишенях не носять), а тут тобі як зпід ринви:

— Напиши про того директора Банку, що гроші нашим селянам на лихварський процент позичає.

— Возьми но до гальопу бережанських промисловців.

— Ти чув!? Золочівський пролєтарський редактор, чи може ліпше редакторський пролєтар (а властиво ані пролєтар, ані редактор, — прим. складача), Іван Калинович — в кацапській газетці преться під почервонілу шапку Мономаха?!

— Слухай! То конечне. Зачепи вже раз справу нашої байдужости до рідного промислу.

Заки дійдеш до редакції, кожна тема вже тобі сяк так оформилась, але котру з них вибрати — годі рішитися. Вкінці рішаєшся... не писати нічого.

Але минає день, другий, а теми не вивітрюють з голови, як наприклад правописні зміни, тільки мулять, шпигають, докучають, що тяжко від них, як від вірителів, обігнатися.

Тоді приходять на думку соборні акафісти. Можна соборний акафіст, то можна й соборний фейлетон. Далі до записок зперед тижня, двох і більше! Вибираєш, зводиш до купи, порядкуєш. Врешті пишеш:

Були імянини Иосифа Пілсудського. Відбулися так, як ніодної коронованої голови в нинішніх часах демократизму, диктатури і бережанського віча.

Були ріжні офіціяльні вівати і неофіціяльні проклони — серед поляків, а ріжні неофіціяльні паради і богослуження — серед українців.

Привід до віватів серед поляків дали офіціяльні „паради“, привід до виступів деяких українців дав їм їх (від віків знаний і цінений) політичний змисл.

Місцями було дуже весело. Наприклад: український парох в Скалаті правив „заздоровне“ богослуження, а польський ні, бо — мовляв — *„to nie jest koronowana głowa“*.

Або: В українській церкві йде імяниннове богослуження, а політичні противники Пілсудського здержують людей від участи.

Або: Відбувається марш: Задвіря — Львів, щоб переконатися, скільки якась армія потребує на відворот з Задвіря до Львова. Воєводи „порадили“ старостам, старости — командам поліційних станиць і наказним війтам, щоб ті від себе „порадили“ українському населенню виявляти радість, захоплення і любов для машеруючих гуртків: емеритованих оборонців Львова, польських стрільців і озброєних кольоністів.

Розумію, що така „парада“ могла евентуально мати успіх, і на придорожних хатах лопотіли побіч червоно білих, синьо-жовті хоруговки (як би то не імянини, то може був би навіть § 58 і 65 а тепер булоб навпаки; але не розумію ніяк музик з Винник, Миклашева і Підберезець, які приграваьи коломийки до слів „Краковяцек ці я“.

Деякі часописи писали, що двох учасників маршу померло від натуги. Деякі знову заперечували це як вшехпольську видумку. На кожний спосіб не помер ніхто з тих, які вивішували хоруговки чи надривалися при музиці.

З усіх гуртків задвірянської біганини найцікавіший був гурток поліціянтів. Я був певний, що він здобуде першу нагороду. Адже я сам бачив, як деякі з них „рвали“ вперед на... захід, коли большевики наступали на Галичину. Тепер, думаю, по стільки погонях за всілякого роду саботажистами, терористами ітп. комуністами їх ноги абсолютно найліпше вироблені. Показалося, що ні... Поліційний відділ прийшов щось десятий. На мою думку — трошки помисловости, а він був би напевно перший. Треба було витягнути з тюрми одного політичного вязня (і тільки політичного) та пустити його перед поліційним відділом дорогою з Задвіря до Львова. Звичайні змагання булиб перемінилися в службову погоню і поліційний відділ був би взяв першу нагороду. А так — швидкість поліції не виявила себе, як слід.

Коли думка при поліції, то мимоволі пригадуються злодії.

Хтось обікрав п. Вінцентого. Вкрав йому гроші і золоті, а ще хотів добутися до касетки з прециозами родини Вітосів, але не встиг.

Що хтось Вітосові вкрав гроші, то це невелика шкода. Пан Вінценти — хлоп спритний — і знову придбає їх ріжними способами, але якби були пропали родинні клейноди? Що тоді?! Адже те, що віками назбирувалось, не дасться відбрати за рік, хочби не знать, кільки тартаків шліфувало... бриляни.

З якогось часопису, чи може з уст якогось політика, довідався я, що це за прециози.

Отже находяться там: золоті грали з монограмом і написом: „Pro domo sua“, під тим герб: капелюх з гусячим хвостом; дальше ґстик з гебановою ручкою і срібним ... цем; потім шворінь від воза, висаджуваний брилянтами; підкова на плятиновім путі.

Крім того історичні документи і памятки: цертифікат на громадського „oględacza“, індекс агітаторських студій в Кракові, грамота на війта, карта вільної їзди І. кляси на колишніх австрійських залізницях, убрання по першій публичній промові, білля з часів наступу на Варшаву, семимилеві чоботи, які допомогли йому до втечі з Бельведеру, шапка-невидимка з часів по ... бутті Варшави й інші цінні унікати.

Ех! Якби до цього були добралися злодії, то не так золотом, як оттими памятками обловилиб би гарно. На щастя, скарб остав ненарушений і спокійно лежить собі у Вежхославіцах, ждучи на історика або... на ліпшого злодія. А тих останніх ніколи, здається, не забракне.

Супроти такої розбіжности думок і двофронтовости всяких партійників, безпосередньо в справі нічим незаанґажованих, Старшина уважала своїм обовязком, звернутися до осіб безпосередньо заінтересованих в існуванні середньої школи з ясним запитом: чи бажають собі, щоб і школа, в якій виховуються їх діти (до батьків), або супроти якої вони мають певні правні обовязки (до членів), була також втягнена у боротьбу за права мови без огляду на наслідки, чи ні, а коли бажають, тоді чи беруть на себе обовязки підтримати її матеріяльно? З таким запитом звертатися до своїх членів, які опісля мусілиб евентуально понести всі наслідки необдуманого вирішення Старшини, Старшина мала повне право і того права статут квестіонувати не може, навпаки по думці статута Управа обовязана порозумiватися з членами і родичами.

Правильність вибраної Старшиною лінії потвердив вислід письменної анкети. На 173 відповіди (при чому анкета трівала не три дні, але цілий місяць) тільки 32 заявилося за втягненням школи в боротьбу за права мови тай то переважно самі члени, які не мають своїх дітей у школі (між ними найшовся один принціповець, який написав, що й діти мають обовязок боротися за права своєї школи, але чомусь то не вважав своїм обовязком пригадати цей обовязок своїм майбутнім своякам академістам, коли йшла боротьба за українські високі школи у Львові, загострена бойкотом... Справді *moral insanity!*), 15 членів здержалося від відповіди, між ними чимало професорів, які вважають втягання школи у боротьбу за шкідливе, але не могли висловитися проти авторитету Гол. Управи, 9 членів дало незрозумілі відповіди, а 117 заявилося за виелімінуванням школи з числа чинників, які мають обовязок боротися за права мови в рідній школі. Переважаюча більшість із них — це батьки, які дрожать на саму гадку, що школи може не бути і діти лишаться без науки. А хтож має право в тій справі забирати рішаючий голос, як не батьки, що держать ту школу **за свої гроші**, не дістаючи ні звідки ніякої допомоги, поза т. зв. державними зворотами для урядників за науку їх дітей?

За Старшину Кружка „Рідної Школи" в Коломиї: *А. д-р Чайковський*, голова, *д-р А. Задурович*, секретар.

Від Редакції: Всі випади проти особи дир. Гамчикевича, як чисто особисті, пропускаємо. Містимо тільки те, що може причинитися до вияснення цілої проблеми наших приватних шкіл, порушеної у статтях Вп. дир. Гамчикевича, та те, що кидає яркий жмут світла на настрої заінтересованих у справі приватних шкіл українських громадян Коломийщини.

Японія шле підмоги.

Ухвала японського кабінету. — Заява більшовицького амбасадора. — Японія не відступить концесій. — Бої в Шанґаю.

Льондон, 14. квітня 1927.

„Дейли Мейл" повідомляє, що японський кабінет ухвалив вислати негайно військові підмоги до Тієнтсіну і Пекіну.

Тел. Агенцію Тасс уповажнено заявити, що всякі чутки про трансльокацію більшовицьких військ на схід і про їх концентрацію на кордоні Манджурії не є згідні з правдою. Це радше провокаційна видумка. Мирове становище уряду СРСР. означено точно в ноті до китайського уряду з 9. квітня ц. р.

Більшовицький амбасадор у Токіо заявив мін. Шідехаре, що СРСР. не вишле військ до Манджурії.

Райтер подає, що японські концесії у Ганкоу, адміністровані тепер морськими властями, є окружені сильними барикадами, а пильнують їх відділи моряків-добровольців. Японці не думають відступати своїх концесій Китаєві. Зазначують, що англійці відступили свої концесії в надії, що це позволить їм дальше вести спокійно торговлю, одначе тепер англійська торговля в Ганкоу зруйнована.

Льондон, 14. квітня 1927.

В китайській дільниці Шанґаю прийшло до сутичок між кантонцями, комуністами і страйкуючими робітниками. Озброєні комуністи хотіли заатакувати головну кватиру кантонців, щоби відобрати муніцію, яку забрано професійним союзам. Атакуючі вели попереду своїх жінок і дітей, сподіючись, що кантонці не будуть до них стріляти. Одначе кантонці дали сальву, при чому було около 1.0 вбитих, а більше як 200 ранених, м. ін. богато жінок і дітей. Наступ відперто. Зараз потім комендант кантонських військ розвязав усі проф. союзи.

СРСР протестує проти польсько-естонського договору.

Москва, 14. квітня 1927.

Нар. комісаріят закордонних справ поручив більшовицькому представникові в Естонії запротестувати проти переговорів Естонії з Польщею і проти договорів, які заключили ці держави у висліді цих переговорів.

Страшний ураґан у Мароко.

Париж, 14. квітня 1927.

Із Мароко повідомляють, що ураган, який там лютував, заподіяв великі шкоди. У заливі Альгусемас ураган знищив мольо і весь корабельний матеріял. З військами, які є в глибині краю, годі було скомунікуватися. Шкоди у военнім матеріялі виносять около 1 мil. пезетів. Гадають, що згинуло около сто людей, а богато є ранених. В самій Мелілї шкоди доходять до 50 міл. пезетів. На побережі Марока буря розбила богато кораблів, м. і. шпитальний корабель. Є богато ранених.

Реконструкція польського кабінету?

Варшава, 14. квітня 1927.

„Жечпосполіта" містить чутку, що після сеят буде реконструкція кабінету Пілсудського. Зміни наступили би на становищі: віцепремієра, мін. закорд. справ та почт і телеграфів. Як кандидатів на перших двох називають ген. Сосньковського і польського посла у Льондоні Скірмунта. Щодо мін. почт і телеграфів, кола близькі до уряду кажуть, що після уступлення Медзінського буде іменований його наслідник; інші думають, що ця тека не буде обсаджена.

Уряд затягає позичку.

Варшава, 14. квітня 1927.

Уряд задумує затягнути позичку без співучасти сойму. Не буде то позичка державна, лише позичка затягнена Банком Польським, Банком Кр. Господарства і Рільним Банком. Така позичка не потребує ратифікації сойму. Проти позички виступає правиця. Бувш. прем. Ґрабський пише у „Варш. Курєрі", що через таку позичку грозить Польщі міжнародня контроля.

През. м. Лодзі вбитий.

Лодзь, 14. квітня 1927.

Нині в 11. год. передпол. убито президента міста Лодзі, Цинарського, коли виходив із свого мешкання. Вбийник пхнув през. Цинарського ножем поніжче грудної клітки. Смерть послідувала негайно, мабуть наслідком рівночасного удару серця. На слід убийника досі не впали.

На правильних основах

Вибір Ради Народньої Орґанізації українців м. Львова.

Львів, 15. квітня 1927.

Вчора в 7 год. вечером відбулися в малій салі Лисенка довірочні збори львівських українських громадян у справі обнови Народньої Орґанізації для міста Львова, як партійної політичної орґанізації УНДО, і вибору ради тієї орґанізації. На зборах були виключно члени партії, в переважаючій части міщани й ремісники, разом 112 душ.

Отворив збори д-р Ол. М а р і т ч а к, що в короткій промові подав причини, ізза яких Центральний Комітет УНДО примушений був розвязати дотеперішню Нар. Орґанізацію. Причини ті загально відомі, тому подавати їх ще раз не будемо. Після того вибрано президію зборів: д-ра Ол. М а р і т ч а к а — головою, п. Гр. Г а н у л я к а — секретарем. З черги виголосив довший реферат ґенеральний секретар УНДО п. Вол. Ц е л е в и ч, що подав історію Нар. Орґанізації від найдавніших часів, підчеркуючи, що вона все була чисто національною орґанізацією, до якої не належали ніколи ні радикали, ні соц. демократи, ні тимбільше комуністи. Нар. Орґанізація все була партійною установою, гуртуючи в своїх рядах членів і прихильників колишньої нац.-демократичної, а потім трудової партії (тепер УНДО). Щойно в останньому часі деякі люди забажали зробити з тієї Орґанізації таран проти УНДО, проти національного табору взагалі.

Поки приступлено до дискусії, вибрано ще комісію-матку, що мала намітити кандидатів до Ради Орґанізації. До комісії-матки увійшли пп.: Стефанівський, Галібей, Давидовський, Польовий, о. Новосад, Черкаський.

В оживленій дискусії забирали голос: о. Стефанович, д-р Охримович, д-р Дм. Левицький, п. Мілена Рудницька, п. Ліщинський, д-р Марітчак і інші. Дискусія виявила повну однозгідність поглядів у цій справі.

Після того голова комісії-матки п. Стефанівський предложив склад нової Ради Нар. Орґанізації. На голову запропонувала комісія дотеперішнього голову Орґанізації п. Ам. Б е р е з о в с ь к о г о, що зібрані приняли гучними оплесками. Потім принято одноголосно такий склад Ради Нар. Орґанізації: Ігнат Евстахій, Желиско Іван, Рудницька Мілена, д-р Марітчак Олександер, д-р Макарушка Любомир, о. прелат Куницький Леонтій, Ерстенюк Дмитро, Польовий Іван, Стоцький Михайло, Микитович Осип — члени. Заступники: Гуменний Михайло, о. Каштанюк Антін, студ. Зубик Роман, Гличак Іван, Стечак Іван. До контр. комісії увійшли: Давидовський Петро, о. Горчинський Омелян, Янів Бронислав.

По виборі Ради голова п. Березовський подякував присутнім за довіря й обіцяв ужити всіх сил для якнайбільшого поширення й поглиблення в масах Львова нашої національної орґанізації — Народньої Орґанізації українців м. Львова.

Замкнув сходини голова зборів д-р О. Марітчак, подякувавши всім за участь.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·92 і пів., канадійський долар 8·88—8·89. Банк Польський платив за долара у готівці 8·90, за Ню Иорк 8·91, швайцарські франки 171·70, французькі франки 34·90, італійські ліри 43·65, голяндські гульдени 357·10, австрійські шілінґи 125·51, німецькі марки 211·15, чеські корони 26·44, англійський фунт шт. 43·35.

НОВИНКИ.

— **Арештування без кінця.** У звязку з арештуванням Василя Атаманчука арештовано ще, крім поданих уже у нас, судового офіціяла з Долини Маріяна Данюка, управителя народньої школи в Долині Ярослава Гретчака, студентів Любачівського і Грицея Івана, обох з Долини, ученика VI. ґімн. кляси Тисяка з Велдіжа й Андрія Антоновича зі Львова. Всі вони сидять у Львові у слідчій тюрмі. Атаманчук перебуває при вул. Казимирівській і там його переслухує суддя Янішевський.

— **Здефравдував півтора міліона золотих** почтовий урядовець Кароль Кеслер у Королівській Гуті. Він прийшов раненько в 7 год. до свого уряду, відомкнув залізну шафу з грішми, випхав ними цілу валізку, вийшов спокійно на вулицю і — щез безслідно. Дефравдант є високого росту і має 33 роки. Втік мабуть до Німеччини.

— **Із сумної хроніки.** У Львові настали зовсім великоміські відносини: кожного дня чуємо про нові самовбивства. Позавчора було аж чотири самовбивчі замахи у нашій столиці: Иосиф Гурей повісився, Марія Кравець випила деревного спірту, Валеріян Галушка порізав собі жили, а Станислав Бєль порізав себе ножем і випив трутину.

— **За злочин знасилування.** В дні 8. п. м. відбулася перед судом присяжних у Львові тайна розправа проти Івана Гринака, рільника з Потилича коло Рави Руської, обвинуваченого з § 125 к. з. Після переведеної розправи присяжні судді заперечили 12 голосами питання щодо вини обвинуваченого. На тій основі Івана Гринака увільнено від закиненого йому злочину. Оборонцем у цьому процесі був адв. д-р Ол. Марітчак.

— **Затьмiння сонця** будемо мати 29. квітня ц. р. Воно буде цілковите в Англії, Норвеґії і Швеції. Для докладної обсервації того затьміння висилають ріжні держави спеціяльні експедиції до Швеції. Польську виправу орґанізує Астрономічне Т-во у Варшаві. У нас буде 29. п. м. тільки частинне затьміння сонця.

— **Непримене для злодіїв.** Звістки, які повторяла недавно преса, що дактильоскопія починає хитатись, неправдиві. Нові досліди в Англії ствердили, що відтиски пальців пари близнюків неймовірної схожости в рості, вигляді, кольорі очей і волосся є при дактильоскопійній аналізі таки ріжні. Щож, злодії мусять погодитись із здобутками науки і красти делікатніше — в рукавичках.

— **Шкідлива жіноча перевага.** Німці, ідеальні статистики, завдяки ідеальній орґанізації в державі, приносять цікаві цифри про одну із післявоєнних трагедій. Число жінок зростає щораз більше. В Німеччині є тепер 23,490.000 осіб у вікі від 20 до 45 літ. З цього числа 10,875.000 мущин і 12,615.000 жінок, отже на 1000 мущин 1160 жінок. Та з них 10,875.000 мущин — 4,750.000 у парубоцькім стані, отже 44 проц. Ще гірше стоїть справа у віці, коли мущини таки найбільше повинні би женитись: між 30 і 35 р.; між ними 1000 мущин випадає на 1325 жінок. Далі з 12.650.000 жінок 53 проц. є незамужніми, отже 420 на 1000. Разом у Німеччині є 8,665.000 жінок (понад 20 рік життя) незамужніх, себто третина всіх у державі. Всі кивають безрадно головою і кажуть, що тільки поправа економічних обставин може поправити незавидний стан жіноцтва, яке виходячи замуж (хоч яка це нездічна роля, все-ж таки находить якийсь життєвий вихід.

— **Ріжні рекорди.** В південній Чехословаччині, в місті Водняни, каменярі мостили дорогу. Підчас праці надибали в камінню на якийсь метал; виявилося, що звичайний пісковець має в собі золото. Все місточко злетілось на вулицю. Міністерство праці заопікувалось каменоломами. Є ще країни, де золото валяється на вулиці! — У Франції почали робити спроби з надавчою стацією радія, збудованою в копальні 4.0 м. під поверхнею землі. Другу аналогічну спробу переведуть цими днями в Німеччині, де нурець візьме з собою апарат на дно моря біля острова Сильт.

— **Світова всячина.** В Мостарі (Герцеговина) товчки землетрусу, досить сильні, не спричинили ніякої шкоди; таке саме ... в Кечкеметі (Мадярщина) ...

Ось щодня пишуть часописи про виступи „земляків" на міжнародній арені. У Франції, Америці, Греції чи Італії. Правда, преса не кричить про них так, як про інших „родаків": Полю Неґрі, Куропаткіна, Курокого, Рубінштайна чи Валентіна, але все таки вона свідома, що й тамті сповняють певну пропаґандистичну місію. Таксамо і я думаю, але чому не піддержуватиб їх і в краю?!

Недавно мав я на цю тему, а не так на цю, як на дуже близьку, розмову з редактором одного україножерного часопису.

— Чому ви тримаєте возного українця? Адже щодня кричите на українців, що вже й сухої нитки на них нема.

— Скажу вам (але так між нами): Волю вашого Івана, як нашого Валентого.

— Чому?

— Бачите: В нас нераз і гроші треба віднести і богато столиків не замикається... Ми вже пару разів пробували зі своїми і все зле вийшли.

Про цю розмову я богато передумав. Виглядалоб, що ми таки інша, осібна від поляків нація, хоч Прушинський у „Слові Польскім" доказав безапеляційно, що ми один і той самий нарід. Під впливом його статтей я почав був навіть складати цілий словар на доказ, що ми і поляки — нарід одної мови. Противники цієї теорії, затроєні шовінізмом українці, скажуть певно, що це тільки звичайні засічення нашої мови, що ті слова легко заступити іншими, але це буде чуже слабий аргумент для таких фільольоґів, як Прушинський.

Наведу кілька прикладів чисто польських слів, які можна подибати і в нас: *krasa* — краса, *kraśny* — красний, *chatynka* — хатинка, *mateńka* — матенька, *wieczerzać* — вечеряти, *arcytwór* — архитвір, *ważki* — важкий, *bezhołowie* — безголовя, *rozhowory* — розговори. Міг би я ще навести безконечно більше прикладів, але, вони, думаю, зайві. Як на лопаті видно, що наша мова — це собі звичайний діялект польської мови, як подгалянський, мазурський чи львівський.

Але повища розмова з редактором і думки з приводу цього забили мені цвяха в голову, так, що я тепер не можу рішитися: належимо ми до польської нації, чи ні?!... Пан Прушинський повинен і в тій матерії забрати голос та виснити, яка в цім причина, що Іван має коротші руки від Валентого.

Коли це буде зроблене, тоді вже легко буде доказати, що Шевченко — це московська, а Франко — австрійська інтрига.

Після того прийде черга на москалів, які теж не від того, щоб їм відшукати їхнє справдішнє походження. За москалями підуть китайці, за китайцями індійці, японці, відтак перейде черга на Америку — й обійшовши кулю земську, верне від заходу на... Горішній Шлеськ.

Щоби сповнилося писання, переложене на німецьку мову, що „*Zwischen zwei Polen — sind Polen*".

онсами домів і панікою населення. — Захотілось берлінцям роздати 100 нагород на конкурсі краси своїм найкращим громадянкам на славу весни 1927 р. У Спортовій Палаті, де зібрались кандидатки та жюрі, повстала така буча, що треба було всі русалки розігнати. — В Румунії між Оградою і Бузеу загорілись два вагони з бензиною; шкода: 20 міл. леї. — В Англії, в місті Брайтен, помер у захисті бідаків син бувшого бурмистра Льондону, сер Ренак, який 20 літ тому був багатієм, власником шовкових фабрик. Війна з митовими законами довела його до повної нужди. — Якась австрійська дама Абріх пробувала щастя в Монте Карльо фальшивими грішми: її видали в руки італійської поліції, бо (як може не всім відомо) держава Монако не має ніякої вязниці і передає людей до суду своїм сусідам: Франції та Італії.

Літературний куток.

— М. Коцюбинського „Фата Морґана" вийшла російською мовою в московськім вид-тві „Пролетарій".

— З нагоди появи перекладів двох німецьких політичних творів на англійську мову: Е. Бранденбурґа „Від Бісмарка до світової війни" і О. Гамана „Світова політика Німеччини від 1890—1912", появилась обширна рецензія в літературнім додатку „Таймса". Читаємо там, що твір Бранденбурґа можна вважати найбільшою науковою історією европейської передвоєнної дипльоматії. Авторитетний журнал висловлює побажання, щоби й англійці могли спромогтися на таку щиру та рішучу критику свого минулого.

— Союз німецьких письменників і журналістів „Конкордія" призначив за рік 1927 свій „*Burgtheaterring*" австрійському письменникові Германові Барові, який живе тепер у Мюнхені.

— На французькім книгарськім ринку вийшли три нові життєписи в цілій низці попередніх: про Шопена, Пурталеса, „Мій приятель Робеспієр" Беро і „Життя Гофмана" Містреля.

— Творчість Достоєвського була на протязі останніх двох літ невичерпаною темою викладів у т. зв. народнім російськім університеті в Празі. Між викладами находимо такі заголовки: „Фйодор Карамазов", „Ступені добра в „Братах Карамазових", „Естетична будова повісти „Ідіот", Гоголя „Ніс" і Достоєвського „Двійник", „Шілєр і Достоєвський", „Про творчі ідеї Достоєвського", „Протилежність повісти і драми у світлі творчости Достоєвського".

— Помер відомий російський письменник Микола Д. Чечулин у 64 р. життя. Він є автором великої історії російської провінції з II-ої половини XVIII. ст., крім цього студій про Державіна, Пушкіна і Русса.

— Австрійський поет Стефан Цвайґ видав книжку про двох великих повістярів XIX. ст.: Бальзака та Діккенса.

— Московське „Госиздат" видало збірні поезії Єсеніна в 3-ох томах. У 1-ім томі є автобіографія поета; передмову написав А. Воронський.

— Віденський суд признав родині письменника Бавмбаха право на відшкодування від центро-радіо за поширювання творів письменника без дозволу.

Всячина.

Лексикон зперед 3000 літ. В Єгипті, в Абусір, найдено на нововикопанім папірусі останки лексикону з грецької старовини. З цього бачимо, що лексикон має більше літ як наша новітня культура, бо яких 3000. Із згаданих фрагментів, видно, що є це виписки із більшого твору, де були списки суспільних діячів, учених, мистців і інжинірів тодішньої доби. Є там також рисунки „семи чудес" тодішнього світа, огляд відомих частин світа, племен, держав, гір, островів, рік і джерел. До цього часу гадали, що перші спроби складення лексикону були зроблені щойно в 600 р. Ізідорусом Гіспаленсіс, а після нього Грабанусом Маврус, Венсеном де Бове (1260), Рінґельєром (1559). Ясно, що ці лексикони були звичайною, некритичною збіркою всякого матеріялу. Першу спробу змалювати звязок між поодинокими галузями знання зробив Бекон з Веруляму (після 1620 р.) Перша німецька енциклопедія (И. Г. Рульца) появилась у Берліні аж 1756 р. За нею пішла Ешенберґа (1792), Шміца (1710), Шалєра (1812). Пізніші енциклопедії чи лексикони зреклись претенсії первісних таких творів (вищезгаданих), які намагались бути науковими дослідами чи синтезами, а вдоволялись скромнішим завданням: популяризації здобутків науки. Таке їх завдання донині. Першим таким справжнім лексиконом був усім відомий лексикон Брокгавза, з першої четвертини минулого століття.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Лист до Редакції.

Прага, 11. квітня 1927.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Прошу Вас ласкаво не відмовитись помістити в „Ділі" отсю мою заяву:

В ч. 7 часопису „Український Прапор" з дня 1. квітня ц. р., в передовиці п.з. „Базар", надруковано урядове листування ріжних діячів т. зв. „центра УНР.", м. ін. також лист п. Андрія Лівицького з 14. V. 1926 р. до п. Токаржевського, в якому п. А. Лівицький повідомляє про своє перебування в ЧСР. у переїзді з Парижа до Варшави в квітні 1926 і каже, що він „відбув конференції з ріжними політичними ґрупами та особами", м. ін. зі мною, та що всі ті особи, отже нібито і я, одобрили „лінію політики уряду УНР." включно до бажання „покористуватися і посторонньою допомогою".

Заявляю категорично, що я ніякої розмови з п. Андрієм Лівицьким не вів та взагалі його в часі згаданого його перебування в ЧСР. навіть і не бачив; врешті, що мені нічого не відомо про якісь розмови його з якоюсь „ґрупою СД."

Дякуючи Вам згори за ласкаве виконання моєї просьби, остаю з правдивою до Вас пошаною *В. Старосольський.*

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ:

ИЗВЕСТИЯ ОТДЕЛЕНИЯ РУССКАГО ЯЗЫКА И СЛОВЕСНОСТИ АКАДЕМИИ НАУК СРСР. 1926 года, т. XXXI.

Dr. Karol Stojanowski: RASOWE PODSTAWY EUGENIKI. Poznań 1927.

О. П. Гаївка: сценічна картина на 1 дію. В-во „Русалка". Львів 1927. ст. 24.

Степан Семчук: ВОСКРЕСЕННЯ. Пісні зриву. В-во „Вогонь". Жовква, ст. 52.

„ЗВІДОМЛЕННЯ З ДІЯЛЬНОСТИ ТОВАРИСТВА РЕВІЗІЙНИЙ СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ У ЛЬВОВІ" і „СТАТИСТИКА СОЮЗНИХ КООПЕРАТИВ ПІСЛЯ СТАНУ НА 31. ГРУДНЯ 1925". Львів 1927. Накладом Ревізійного Союзу українських кооператив у Львові. Стор. 166 розм. 4°. Зміст: Вступ. інж. Павликовського Юліяна; звідомлення з діяльности Р. У. К.; загальна статистика; загальні відомости про кооперативи; біляиси, рахунок зисків і страт, розділ зисків і рахунок адміністраційних коштів; організаційні дати.

ЖУРНАЛИ:

„НАША БЕСІДА", ілюстрований двотижневик ч. 5—6. Зміст: К. Ільницький: Інтерпретація „Кобзаря". Петро Мегик: Незнаний портрет Т. Шевченка. К. Орчан: Село. В. Некрашевич: Сни старого замку. Б. Монкевич: Слідами нових запорожців. С. Любарський: Родина Угровецьких. І. Борщак: Україна в Парижі. Виступ у Варшаві Українського Хору.

ВІРА І НАУКА. Євангельсько-релігійно-просвітний часопис. Коломия ч. 6 і 7.

ДУХОВНИЙ СІЯЧ, церковно-народній ілюстр. тижневик. Варшава ч. 7—8.

ВІСТИ З ЛУГУ, письмо присвячене луговим і січовим справам, просвіті і науці. Ч. 3. Львів 25. березня.

СІЛЬСЬКИЙ СВІТ, ілюстрований господарський часопис, ч. 7. 1. квітня.

АМАТОРСЬКИЙ ТЕАТР, січень—лютий. 1927. ч. 1—2.

„Аматорський Театр" виходить як місячник, заходом „Театральної Комісії Т-ва „Просвіта" у Львові. Ч. 1 і 2 за місяці січень і лютий ц. р. дають доволі інтересний огляд театрального, аматорського руху серед українського населення в Галичині і на Волині, ілюстрований удачними світлинами з життя аматорів. Передова стаття Петра Мурського розбирає питання організації філіяльних, театральних комісій та читальняних, аматорських гуртків. Тож був би слід зацікавитися нею ближче, кому на доцільній організації цієї ділянки культурного життя народу залежить. Крім цеї статті дає часопис сутий образ з життя аматорських кружків у кількадесяти місцевостях, нотуючи їх працю з дійсно педантичною скрупулятністю. Хоча цей часопис виходить щойно третій рік, то всеж таки богато вже причинився до правильного розвитку нашого театрального аматорського життя. Тому обовязком кожного любителя театру є запренумерувати „Аматорський Театр", особливо, що передплата 2 зол. річно, нікому не є за велика, а користь може бути значна.

„МАЛАНКА", тыднёвая часопись. Нр. 7. Красавіка 5-га, 1927 р.

REVUE INTERNATIONALE DES INSTITUTS ÉCONOMIQUES ET SOCIALES; février 1927 Nr. 1.

MORZE, organ Ligi morskiej i rzecznej. marzec—kwiecień, zeszyt 2—1.

KATALOG PISM POLSKI i w. m. Gdańska 1927. T-wo Reklamy międzynarodowej. R. Mosse. Warszawa.

☦ Посмертні згадки.

Теофіля з Громницьких Гриневецька вдова по гр. кат. пароху в Мельничи, упокоїлася по довгій і тяжкій недузі дня 9. квітня ц. р. в Черниці коло Бродів в домі свого сина Ярослава.

Похорон відбувся в Черниці дня 11. квітня ц. р. В. Ії п.!

Заупокійне Богослуження відправиться в понеділок дня 18. квітня ц. р. о год. 7·30 рано в каплиці Успенської церкви. 1964

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру.

Клеменсов (цукровня).
15. IV. Циганка Аза.
16. IV. Ревізор з Петербурґу.
Щебжешин.
17. IV. Запорожець за Дунаєм.
18. IV. Воскресення.
19. IV. Сім повішених.

Театр заанґажує зараз тенора соліста на добрих умовах. 1818 1—3
Звертатися до Адміністрації Театру.

Основательні Збори першого жіночого спортового клюбу „Стріла" у Львові відбудуться в суботу дня 16. квітня 1927 р. о год. 6-ій вечером в бібліотеці Т-ва „Просвіта" Ринок ч. 10. II. пов. через ґанок. — *Дарія Навроцька вр., Софія Федак вр.* 1967 1—2

Служачого, до обслуги готелевих, гостей літ 20—35, замешкалого у Львові, прийме „Народня Гостинниця". Зголошуватися в канцелярії Дирекції між год. 5—7 вечером вул. Косцюшки ч. 1. 1958 2—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.